

Ljubljana od včeraj do danes

Ceprav so se dopoldne kopičili oblaki, in čeprav je tudi Ljubljana obiskal pohliven dež, ki je bil naglo mimo, nismo dobili nevihte kakor se je obetala. Že dopoldne pa se je nebo spet zjasnilo. V zgodnjih popoldanskih urah so oblaki sicer spet nekaj grozili, niso pa mogli ničesar opraviti; vetrovi so bili drug drugemu nevoščljivi, pa so jih pehali z enega vogala neba na drugega, jih ceprali, pa spet nabuhovali. Končno je udarila burja odločno in brez prizanašanja; porinila je temnosive vojske, ki so nastopale od zahodne strani, nazaj, sunila vanje še z boka in njihov zmeden beg naravnala proti severu, da se je tam gori stemnilo kakor bi se bila pred Kamniške gore spustila črna zavesa. Tam so najbrž ljudje uro, nam v ravni pa je bilo z njo hvala Bogu prizaneseno.

Preden je prišel večer, se je nebo do kraja obrisalo. Na to, visoko jasno poljano je priplaval mesec in ob prvem mraku se je prikazala tudi že čreda zvezd. Močnejši pa, ko je postajal njegov svit, bolj so zvezde bledele pred močjo njegove luči. Noč je bila spet svetla, gorka, z mesečino preplavljena, dnevu podobna tako, da se je tu in tam prebudil na drevju speči ptič, ki je zasčebetal, pa ga je spet zmanjkalo nazaj v spanje, ko je videl, da se je zmotil. Pozno v noči je severozahodnik privlekel svoje oblake, ki mu jih je jug ročno drobil: kakor velike ledene plošče na neizmerni reki so hitele proti jugu — in bolj ko so se bližale mesecu, bolj so se sušili in se bližili v nič. Jug jih je pil in gonobil, kakor gorak veter ali led, ko ga tok prinese v toplejša kraja. Severozahodnik je gnil te bele oblake, ki so zablesteli, ko so prišli mesecu v bližino. Za njimi, tam na gorenski strani, za to nočno procesijo tenkih, nedolžnih oblakov, pa je bilo spet jasno, daleč tam nad nevidnimi vrhovi je obzorje zamolklo sijalo v nekakšni zelenkasti svetlobi — zdelo se je, kakor bi tam imeli že zgodnjoo jutranjo uro.

V lepoti, ki ji je malokdo pričal, saj ves svet spi, utrujen od dnevnega dela, počitka željan, ker čuti, da bo rabil moči za prihajajoči dan, — so minile dolge nočne ure. Mesec se je umaknil spat za daljno goro na zahodu, nebo je obledelo, nato pa se je od vzhoda čezenj razlil prvi svetli jutranji svit. Našel ga je čistega, spočitega, slavnostno pripravljena in od nočnih vetrov snažno pometevala, da bi sonce imelo lepšo pot čezenj. V tiho jutro so zasčebetal ptiči, in že je sonce pomolilo izza golovskih gričev svojo zorečo glavo. Svet je zasijal v krasoti, v prvem jutranjem hladu je stopil človek, ki se je odpravil na dnevno delo, dvakrat podjetno, veselo svojega koraka. Počasi so se budile hiše, okna so se odpirala kakor oči, ki spet spregledajo iz sladkega spanja. Hišna vrata so se odprla, zaškrpala so nejevoljno kakor star človek, ki so ga brez potrebe spravili pokonci. Počasi pa je vse oživilo, ulice so zahrumele in trume ljudi so se podale v boj za vsakdanji kruh, v tem lepem jutru vse boljše razpoložene kakor druge krat.

Iz lepega jutra se je napravil imeniten dan. Nebo je brez oblakov. Zdi se, da bomo danes nemara doživeli prvič pravo julijsko vročino, in da izjemoma enkrat ne bo nevihte. Dan obeta biti naklonjen kopalcem, ki so že toliko tarnali.

Pišče več ko puta ve

Sedanja šola vam napravi iz otrok prave pravice učenjake, posebno mestne šole se postavijo. Takle šolski otrok ti je tič, da se stari pred njim lahko skrijejo, bi dejali. Cesa vsega se dandanašnji ne nauči v šoli.

Zamislite si tale resničen dogodek: ura je že bolj pozna, čas, ko hodijo okrog duhovi in se zapirajo gostilne. Dva možaka jo sekata proti domu, ravno pravo merico ga neseta, da sta zgovorna. Vsake sorte zgodbe in dogodivščin jima prihajajo na misel. Pa, človek vidi že kako to gre v pogovoru, beseda sama nanese med drugim tudi na »šilkrote«. Z njima gre kakšnih osem let staro dekletce. Eden od možakov pripoveduje, kako je lovil šilkrote — kdo ve v kateri daljni deželi že. Pa punčki ni jasno, kaj so to »šilkrote«. In ji možak pojasni (pa ne za šalo, da ne boste mislili), da so to »žabe, ki so zaprte v škatljici in da je ta škatlja tako trda, da se ne stre, tudi če bi šel voz čezjo. Pa to neznansko žival, ki da je »žaba v škatli« tudi bolj natančno opiše, seveda s »svojimi besedami«. In že se dekletcu posveti. »To so pa želve!« pravi in jima to žival čisto natančno popiše po prirodopisnem učbeniku iz šole. »Ja, ja, želve, želve, seveda«, pritrjuje možaka, ki sta to besedo gotovo prvič slišala, pa se nočeta izdati pred otrokom. In že je pogovor z ljudmi vred mimo.

Vsega dovolj, pa vendar marsičesa ni moči dobiti!

Kljub številnim, uradno dokumentiranim podatkom, ki nazorno pričajo, da imamo pri nas dovolj zaloge — tako sladkorja, ki ga izkazujejo še 500 vagonov več kakor druge krat — dalje olja, moke, masti, riža itd. — dandanašnji doživljamo, da marsikje, zlasti še na deželi, kjer n. pr. ponekod sladkorja sploh ni več moči dobiti (n. pr. na Notranjskem), mali ljudje skoraj ne morejo več priti do posameznih navedenih predmetov. Čudno je, ali ne? Prav gotovo!

Nekje mora biti vzrok! In tudi je! Skoraj neverjetno se sliši — pa je res —, če zatrdimo, da je krivde za to pomanjkanje iskati v mnogo večji meri pri konzumentih — seveda ne pri malih, ki si utegnejo kupiti le za sproti — kakor pa pri producentih in trgovcih. Marsikje se v mestu zgodi — da pride k trgovcu stranka, odličen stalni odjemalec, ki zahteva to in to količino, recimo olja ali sladkorja. Trgovec si ne upa odreči, ker se boji, da bi izgubil stalno, dobro plačujočo stranko — pa lepo ustreže. In druga stranka se potem malo manj ko obriše pod nosom — ali pa se tudi dejansko lahko obriše! Nekateri so se založili z naravnost fantastičnimi zalozami: po 200 litrov olja, po 300 kg sladkorja, po 800 kg moke imajo doma v »skladišču« — siromašnejši sloji naj si pa potem vse to »vlečejo iz zraka!« Še celo taki imoviteži,

20 let mestne ubožnice v Škofji Loki

Jubilej tihega karitativnega dela

Takoj moramo pripomniti, da obstoja mestna ubožnica v Škofji Loki prav za prav že veliko dalj kakor 20 let. Že veliko desetletij pred 1920 so imeli zavetišče loški reveži v sedanjem poslopju Mestne ubožnice na Spodnjem trgu št. 17 poleg špitalske cerkve. Vendar pa vse do takrat ni bilo nobene urejenosti. Poslopje je bilo v naravnost obupnem stanju. Sobe so bile brez peči, brez podnja, edino eno ognjišče je bilo v celi stavbi. Okoli tega ognjišča so se zbirali reveži in gredli jed, ki so jo morali prej naberačiti z lončki od hiše do hiše. V hiši ni bilo nobenega vodstva, ne reda, ne preskrbe, skratka sploh nič. Le zasilno streho so imeli nad seboj, drugega pa nič.

Vse to je trajalo notri do 1. 1920. Takrat pa je vodil škofojške dobrodelne ustanove, Vincencijevo in Elizabetno konferenco g. kaplan Filip Terčelj. Uvidel je, da tako stanje nikakor ne more iti več dalje. Stopil je v stik s škofojško občino in s šolskimi sestrami v Mariboru. Po daljših dogovorih je prišlo do sporazuma, da oskrbo Mestne ubožnice prevzamejo šolske sestre, katere bo plačevala občina in jim krila stroške za špecerijo, popravila bo stavbo in jo uredila vsaj za silo, da bo v njej mogoče sploh bivati. Ob strani sestram pa bodo stale dobrodelne organizacije in skušale z obliko in drugimi darovi pomagati. Začetek iz nič je bil silno težak. Občina je pomagala pač toliko, kolikor je mogla. Zlasti so pokazali svojo naklonjenost bivši župan Joža Hafner in oba dolgoletna načelnika ubožnega odseka ban. svetnik Lovro Planina in Mihael Luznar, ki so skušali z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpreti sestre pri njihovem delu. Ne smemo pa pozabiti takoj iz prvih let še g. dr. Tomaža Klinarja, ki je bil takrat župnik pri nas in potem g. dr. Arneja, ki je za njim župnikoval pri nas.

Žrtve č. šol. sester so bile ogromne. Ves

Nevaren tat in vlomilec v rokah pravice

Maribor, 19. julija.

Orožniki v Marenbergu so dobili obvestilo, da se klati po kobanskih hribih okrog Orlice, Av. Antona in Planine sumljivi možiki. Dva orožnika sta odšla v te kraje in res sta srečala kakih 40 let starega možkega, ki je bil podoben tistemu, katerega so jim zaupniki opisali. Komaj je mož zagledal orožnike, je planil v beg, ni pa prišel daleč, ker ga je eden od orožnikov kmalu dohitel ter ga podrl na tla, nato pa je prikoščil še tovariš, nakar sta begunca uroktila in ga zvezala. Pri telesni preiskavi sta našla pri njem pištolo nemškega znamke z 8 naboji kal. 8 mm, potem pa 8 kosov raznih vitrihov ter 28 različnih ključev in vojaško bodalo. Mož je priznal, da se piše Lakner Jožef. Na orožniki postaji so mu temeljito izprašali vest ter so ugotovili, da so dobili v roke nevarnega zločinca.

Lakner Jožef je star 37 let ter je doma iz Mozlja na Kočevskem. Klatil se je več let brez stalnega bivališča okrog, najraje po samotnih hribovitih krajih, kjer je beračil pri raznih posestnikih, pri tem pa je opazoval po ugodni priložnosti, da je lahko izvršil tatvino in vlom. Priznal je, da je začel že leta 1936 z vplomi in tatvinami, ko se je pridružil v Misklju znanima vlomilecema Jožetu Jamniku in njegovemu sinu Leopoldu Jamniku. Ta družba je izvršila celo vrsto vlomov, med njimi v trgovine: Iršič v Turški vasi, Planinšek v St. Lju pod Turjakom ter pri gostilničarju Zavel Francu v Stražah. Poleg teh večjih vlomov pa so si privoščili še celo vrsto manjših, pri katerih so uplenili zlasti veliko suhega ovčjakega mesa. Oba Jamnika sta bila potem aretirana. Lakner pa je pobegnil ter je potem kradel in vlamjal na svojo roko. Priznal je orožnikom še 13 tatvin in vlomov, ki jih je izvršil sam. Med drugim je odnesel leta 1939 v okolici Črnomlja nekemu Amerikancu 100 dolarjev. Te tatvine in vplome je vršil po raznih delih Slovenije ter je vedno imel srečo, da je odnesel pravočasno pete. Nikoli ga niso sumili, da se nepošteno preživlja, poleg tega pa je zelo pazil, da se ni nikjer arečal z možni postave. Orožniki so nevarnega zločinca izročili v sodne zapore.

ki so stari in betežni in ki vsega tega sploh ne bodo mogli porabiti, se zalagajo še vse hujše, kakor so se svoj čas stari Egipčani pred sedmimi suhim leti. Ni čudno, če potem zaloge kopnijo, kajne?

Kontrola nad cenami bi morala poslovati vse hitreje, vse odločneje in vse načrtneje. Kršiteljev ne bi smela jemati v roke šele sodna oblast, kajti do t. čas si lahko dobe razne priče in »izvedence« — in vsa stvar se tako kar lepo pomaloma zabiše. Kršitelje naj bi kaznovala upravna oblast, policija — kar na mestu naj bi jih udarila z zakonom!

Pa še nekaj! Oblast naj bi izvedla naglo, pa tudi redno se ponavljajočo preiskavo po vseh stanovanjih! In kjer bi dobila zaloge več kakor za mesec dni, naj bi jo brez nadaljnega zaplenila! Potem bo prav gotovo kaj hitro nastal red! Sliši se, da se v tem smislu že pripravljajo odločni koraki. In tako je tudi popolnoma na mestu, saj bo brez dvoma v polni meri zaleglo!

Na Kureščku bo jutri nova maša

Jutri bo zapel v znameniti božjepotni cerkvi Kraljeve miru na Kureščku novo mašo preč. g. Geld Karel, salezijanec z Rakovnika. Pričetek slovesnosti ob 10 dopoldne. — Udeleženci iz Ljubljane naj se odpravijo s Pečnikarjevim avtobusom, ki vozi iz Ljubljane v Prezid. Avtobus odpelje izpred Mestnega doma ob 5.40 zjutraj. Peljati se jim je do Zogarja nad Zelimljami, odkoder je pot na Kurešček najkrajša. Prav gotovo bo na to lepo slovesnost, ki bo na priljubljeni izletni točki, pohitel marsikak nedeljski izletnik.

Maribor

Mali kužek je ustrahoval vso ulico. V Stolni ulici je zavladalo v četrtek popoldne okrog 2 veliko razburjenje ter je trajalo vse do petih. Mali kužek, čisto neznatne postave in nepoznane, mešane pasme, je spravil vso ulico v strah in trepet, tako da ga je moral priti stražiti polleiste ter so ljudje trepetali, da bi zver ušla ter povzročila kdo ve kakšno nesrečo. V trafiko v Stolni ulici se je priklatil od nekod kužek in ko ga je hotela lastnica nagnati, ji je pokazal zobe in zarenčal. Ljudje, ki so bili v trafiki, so prestrašeni odskočili — pes je stekel ter jih bo zdaj, zdaj zagrabil. Tudi trafikantinja je pobegnula na ulico ter zaprla vrata za seboj in kužek je bil ujet v pasti. Pred trafiko se je zbralo vse črno ljudi, potem pa je prišel stražnik, ki je vrata zastražil, obenem pa je bil poklican mestni konjač, ki je prišel šele pozno popoldne s svojim pomagalcem. Mirno sta šla moža v trafiko ter z rokami prijala pšička, katerega je nepravstovoljni zapor že ukrotil, ter sta ga odpeljala na voziku s seboj.

Š skokom z mosta v Dravsko ulico poskusil v smrt. V četrtek popoldne okoli 5 se je odigral na državnem mostu in v Dravski ulici razburljiv prizor. Po mostu se je nekajkrat izprehajal sem in tja možki srednjih let, v boljši obleki in bledega obraza. Neprestano je strmel čez ograjo mostu, kakor da bi ga nekaj vleкло v globino. Ko je potem spet zavil od Velike kavarne po mostu proti reki, ga je še pred bregom Drave nad Dravsko ulico nekaj prijel, da se je v hipu zavil čez ograjo ter se strmoglavil v globino. Tu je z vrha mostu do Dravske ulice kakih 10 metrov globine. Možki je padel na precej mehka, neokovana tla, kar je njegov padec očitno tako ublažilo, da si je samo zlomil nogo, zadobiti pa je moral tudi notranje poškodbe, ker je oblezel nezavesten ter so ga potem ljudje, ki so mu prihiteli na pomoč, s polivanjem vode spravili k zavesti. Mož so reševalci z avtom odpeljali v bolnišnico. Piše se Viktor Perot ter je po poklicu trgovski potnik. Ka!

Dve smrtni žrtvi alkohola

Sv. Lenart p. Vel. Ned., 18. jul.

V nekaj dneh je tukaj alkohol zahteval kar dve smrtni žrtvi. Sta to nek možki in neka ženska, ki sta zaradi preobilice zaužigala žganja in vina oba tako žalostno končala.

Na Forminu je imel lončarsko obrt Sivka Mihael. V zadnjem času se mu je omračil um ter se je vdal pijančevanju. Preteklo nedeljo je izpil liter žganja, kar pa je bilo preveč ter je na posledica zastrupljenja umrl.

Drug primer se je zgodil v Podgorici. Tukaj je živela ločena od svojega moža 54 letna Horvat Marija, ki je bila strastna prijateljica alkohola. Tako se je tudi včeraj zvečer nekje zopet napila ter se je vračala domov. Nedaleč od doma pa je obležala in naslednje jutro so jo našli mrtvo. Obveščeni so bili orožniki pri Sv. Marjeti, ki so ugotovili, da je potem, ko je padla, začela bruhati in se je nato zadušila. Prepeljali so jo v tuk. mrtvašnico. Pred leti se je njen najstarejši sin oheral, maja letos pa je skočila v Pesnico njena hčerka ter utonila.

Sam se je javil policiji

Celje, dne 19. julija.

V včerajšnji številki našega lista smo poročali o obsojanju vrednem dogodku v Zabukoveci pri Grižah, ko je 31-letni Franc V. iz Zabukovec napadel v gozdu 18-letno posestnikovo hčer in ji s krivcem prerezal vrat. Temu poročilu dodajamo danes še naslednje:

Napadalec Franc V., ki je po svojem surovem napadu zbežal v gozd, se je pojavil nena doma v Celju in sam šel na policijo. Sam je povedal vse, kako je bilo in mu je zdaj žal tega svojega nesramnega dejanja. Izgovarja se, da je to storil v popolnoma pijanem stanju, napil pa da se je zaradi obupnih razmer, ki vladajo doma v njegovi družini. Kljub temu njegovemu zagovoru ga oblast seveda ne bo kar tako izpustila in mu to njegovo dejanje odpustila. Policija ga je izročila sodišču.

zdrobilo prsni koš in zlomilo hrbtenico ter je bil pri prici mrtve. Tudi enega konja so hodi pritisnili ter ga ubili. Ugotovilo se je, da je tragično nesrečo zakrivil zgolj slučaj, ker je bila zavora in vse ostalo na vozu v redu.

Voznik in konj našla smrt pod hodi

Maribor, 19. julija.

V Ribnici na Pohorju se je pripetila usodna nesreča, ki je zahtevala življenje pridnega delavca. Dne 17. julija se je napotil posestnik in gostilničar Ignac Vitlužnik iz Hudega kota v gozd po hode za svojo žago. Z njim sta šla njegova dva hlapca Kotnik Alojz in Kušnik Anton. Prvi je imel težki voz z dvema konjema, Kušnik pa lažjega z enim konjem. Hode so naložili v tako imenovanem Robnikovem jarku, potem pa je odšel posestnik Vitlužnik naprej, hlapca pa sta za njim peljala naložene vozove. Okrog 15 pa je prišel domov sam Kušnik brez voza in konja ter je ves preplašen pripovedoval, da se je njegov tovariš Alojz Kotnik smrtno ponesrečil, pri tem pa se je tudi ubil eden od konjev njegove vprege. Vitlužnik je o tem takoj obvestil orožnike v Ribnici ter se je z njimi napotil na mesto nesreče, ki se je na sledeč način pripetila:

Kotnik in Kušnik sta peljala svojo voza po precejšnji strmini po občinskem kolovozu ter sta morala med potjo močno zavirati, Kotnik je bil spredaj, kakih 50 korakov za njim pa je peljal Kušnik. Naenkrat je Kušnik opazil, kako je Kotnik, ki je stal poprej zadaj za vozom pri zavori, na nekem ovinku nenadoma planil naprej, potem pa je voz s konji in hlapcem zagrmel po strmim pobočju v Robnikov jarek. Ko je Kušnik prihitel na mesto nesreče, je videl, da se je voz s hodi zvalil na Kotnika ter ga pritisnil z vso silo na prsi na smrekov štor, tako da je nesrečnemu popolnoma

sobe, je pristopil Calam k Sladu in mu naglo povedal:

»Čim je omenil ono stvar s streljanjem, sem se vsega dogodka spomnil. Tedaj je bilo več udeležencev. Ukrajene stvari niso bile pri njem. Njemu se je posrečilo, da jih je hitro oddal drugemu, ta pa je pobegnil. Če bi ukrajene stvari našli pri njem, bi nedvomno dobil pet let zapor.«

Tedaj se je Clineton vrnil z Edwinom in prinesel debelo suknjo, ki je bila iz ostro kariranega blaga.

»Tukaj so rokavice,« je rekel in pokazal par belih, pa omadeževanih volnenih rokavic. Slad jih je vzel in strogo pogledal Edwinu.

»Te tanke rokavice vam niso dosti koristile pri tem mrazu, ne?«

Edwin ni ničesar odgovoril.

»Ali pa so vam služile za kak drug namen?«

Edwin je še naprej molčal. Nadzornik Slad je vrnil rokavice na mizo.

»Torej, to je vse. Lahko odnesete svojo plašč. Rokavice bom obdržal.«

»No, kaj mislite?« je vprašal Calam, ko je Edwin odšel.

»Ne morem vam reči še ničesar, ker imam še premalo indicov,« je odgovoril Slad. »Toda, če je ta zapleten v to zadevo, bomo to hitro ugotovili. Clineton, ali je mogoče najti svojo suknjo, ne la bi koga vprašal?«

»Da, vse suknje vise v predsobi.«

»Nož imamo, toda dobiti moramo še nožnico, da ugotovimo, čigav je. Naj Ed-

win pazi nanj za slučaj, če bi ekušal kaj skrivati. Tisto skrovišče bi bilo treba odkriti. Poslajte mi sem Staridgeja in Towleya.«

Odvetnik je vstopil v sobo s ponosnim dostojanstvom, med tem ko se je na lico Towleya videla neprikrita jeza.

»Ali mi hočete povedati, zakaj traja tako dolgo,« je vprašal lazelek konzervne tovarne. »Moja hčerka in jaz...«

»Oprostite, gospod Towley,« ga je prekinil vljudno pa odločno Slad. »Mi bomo po možnosti obzirnili do vas in vaše hčerke, toda vi morate biti potrpežljivi. Izvršen je bil umor in izredno dosti jih je treba zaslišati.«

Zaradi detektivskega neomajnega miru je začel tovarnar izgubljati tla pod seboj.

»Za vraga vendar, pa menda ne mislite, da sem jaz to storil?«

»Ne, jaz sem trdno prepričan, da vi tega niste storili, gospod Towley. Nadzornik Calam me je poučil, da vi niste zapustili jedilnice, niti se niste trudili, da bi pomagali.«

Towleyev obraz je postal pegaš, mož je začel težko dihati in se vsedel v nalonjač in vzklknil:

»O moj Bog!«

»Kaj bi me radi vprašali, gospod nadzornik?« je vprašal odrezano odvetnik.

»Jaz vam bom žalibog težko kaj pomagal. Toda, kar je v moji moči...«

»Rad bi vedel, zakaj so se zbrali ti revni sorodniki, in kaj ete jim vi sporočili, gospod Staridge?«

ZGREŠENI STREL

»To je dovolj. Toda vi boste morala zvečer ostati še tukaj. Morebiti nam boste enkrat še potrebni... Sicer pa, kam ste hoteli oditi od tukaj?«

Sobarica je obstala med vrati.

»To vas pa nič ne briga. Jaz sem eadaj še tukaj, mar ne?«

Ne da bi počakala na odgovor, je odšla. Slad se je obrnil h Calamu:

»Mnogi starši ne znajo pri svojih otrokih uporabiti palice, Calam. Pa pustimo to. Sedaj bomo pretipali tistega tička, katerega ste vi vzeli na piko, namreč Edwina Ruvana.«

Peto poglavje.

Nova uganika.

Edwinovi koraki niso bili preveč lahtni, ko je stopal v bralnico. Vse nemiren je obetal, ko se je znašel pred zborom policajev. Človek z beleznico v roki mu ni nič preveč ugajal. Ko pa je ta človek odločil svojo beleznico in začel govoriti, mu je pa še manj ugajal.

»Vi ste Edwin Ruvan? Ali ste že imeli kdaj opravka s policijo?«

Tedaj je Edwin začel oklevati s svojim odgovorom. Toda Calam mu je prišel na pomoč:

»Nikar tako dolgo ne omahujte. Laganje vam ne bo prav nič pomagalo, ker vse lahko v nekaj trenutkih ugotovimo. Vaš obraz sem nekdo že videl na neki tirnici, na to bi mirne vesti lahko prisegel.«

»Sedel sem v zaporu v Parkhearstu,« je nazadnje priznal Edwin.

»Kako dolgo?«

»Dve leti in pol. Pa to ni bila moja krivda. To je bila...«

»Vem, vem,« ga je prekinil Slad, »to je bila amota sodnikov. Nekdo vas je menda okradel. Za kaj je takrat že šlo?«

»Vlom. Toda jaz prav zares o tem ničesar ne vem. Neki norec je skočil ponoči iz neke hiše in streljal za mano. Pozneje je trdil, da sem jaz vlomil v njegovo hišo. Nisem se dolgo prepiral z njim, ker mi je stalno mahal s samokresom pred obrazom, temveč sem ga temeljito krenil, pa je bilo po njem...«

»S čim?«

»Veste...« Edwinu se je zataknilo, pogledal je neumno in obmolnil.

»S čim, vas vprašam. Menda niste donili poostrene kazni samo zato, ker ste ga s pestjo mahnil po glavi?«

Edwin je nekoga sam pri sebi opsoval.

»Veste, tedaj sem včasih nosil pri sebi tudi nož. Toda bolj iz neke neumne navade. Saj sami veste, da pride človek včasih v neprimerno tako, da mora...«

»Povejte mi, ali ste vi ubili svojega sorodnika?«

Edwin je prebledel.

»Nisem nosil noža od tistega dne, ko so me izpustili iz zaporu. Pa menda... menda... vi ne mislite, da sem jaz to storil...?«

Njegov glas je bil poln strahu. Slad je dal znak Clinetonu.

»Poglejte, če ima morebiti nožnico pri sebi za pasom!«

Clineton ga je hitro in strokovnjaško otipal po vsem životu, nato pa odkimal z glavo.

»Dobro, toda kje ste bili, ko se je začelo tekanje?« ga je vprašal Slad.

»Bil sem okoro vse čas skupaj s Terryjem, vse dotlej, dokler nisva stekla po stopnicah. Tedaj sem se znašel ob Jimu in sem bil z njim vse ostal čas.«

Slad je gledal svojo žrtev dolgo in resno.

»Kje pa imate rokavice?«

»Moje rokavice?«

»Da, rekel sem rokavice...«

»V žepu suknje, toda...«

Slad ga je prekinil:

»Nikar se ne trudite, da bi si izmišljevali kakršnekoli izgovore. Clineton, prinesite njegov plašč! Popeljite ga, da vam bo pokazal, kateri plašč je njegov!«

Ko sta Clineton in Edwin odšla iz

Od tu in tam

V Belgradu pridno grado savsko pristanišče, ki bo mnogo večje kot dosedanje, poleg tega pa bo tudi sposobno sprejemati večje tovore in bo moderno opremljeno. Dela so se začela že pred leti in so v ta namen osušili precejšen del obale in jo zasuli. Sedaj greda številna poslopja in skladišča. Prav tako bodo preuredili tudi vso bližnjo pristanišča. Podrti bodo več stanovanjskih hiš. Nedavno sta si prometni minister inž. Bešlić in belgrajski župan Tomić ogledala dela v pristanišču. Zanimivo pa je, da vprašanje podrobnosti ureditve pristanišča, zlasti pa okolice, še ni rešeno, ker so mnenja med strokovnjaki deljena.

Belgrajska občina je poostрила svojo borbo proti takim stavbam, ki so bile ali pa se grade brez dovoljenja mestnega poglavarstva. V Belgradu je takih poslopij v središču mesta in v okolici zelo veliko. Razpasa se je bila navada, da si je vsakdo postavil hišo tam in tako, kakor je njemu ugajalo, brez ozira na regulacijski načrt. Tako je nastala popolno zmeda, katero hoče občina sedaj odpraviti in priboriti mestu nazaj lepše lice in narediti končno red. Mnogo takih hiš, ki zanje oblast ni izdala gradbenega dovoljenja, je bilo že podrtih, toda ljudi to še ni vžučilo. Sedaj je občina ustanovila posebno motorizirano rušilno kolono, ki ima seznam vseh nedovoljenih zgradb in jih takoj poruši. Kolona se loteva najprej takih stavb, katere najbolj kaže splošno lice mesta in je zanje očitno dokazano, da so bile zgrajene brez dovoljenja. Tako se zgodi, da se delavci pripeljejo s posebnimi avtomobili in posebnim orodjem in začno naglo rušiti stavbo brez ozira na pritožbe lastnika.

Porušeno in zasuto železniško progo blizu Travnika v Bosni so v rekordnem času očistili in spet uredili za promet. Proga je bila zasuta z debelim kamenjem v dolžini 100 m. Razen tega je ležalo na progi 13 prevrnjenih tovornih vagonov in prevrtna lokomotiva. Vsi vagoni so bili tako razbiti, da se jih ni več splačalo popravljati. Zaradi tega so jih spustili po nasipu, nato pa očistili progo. Sprva so računali, da bo za vse delo potrebnih najmanj tri dni, v resnici pa so progo spravili v red že v enem dobrem dnevu. Vse škode, ki jo je nevihta povzročila, še niso ocenili, pravijo pa, da bo znašala več milijonov din. Pri nesreči se je bil težko ponesrečil strojevodja, ki je s svojo prisrčnostjo in hrabrostjo preprečil še večjo nesrečo. Možno se še vedno bori s smrtjo v sarajevski bolnišnici.

Pred dvema dnevoma je bil v Belgradu podpisan jugoslovansko-grški trgovinski sporazum, ki je uredil način plačevanja blaga. Grčija se je prej vedno branila plačevati del našega blaga v devizah in je skušala delež deviz zbiti kar se da na najmanjšo mero. Ker do sporazuma ni prišlo spomladi, je nastopilo brezposodobno stanje, kar je pomenilo, da je bilo treba tako v Grčiji kakor pri nas vsako blago plačati z devizami. Sedaj pa je sklenjen plačilni sporazum, po katerem bo Grčija plačevala 85% pri nas kupljenega blaga v devizah, ostalo pa z boni. Popravčno znaša vrednost v Grčijo izvoženega blaga 200 milij. din. Večinoma prodajamo v Grčijo živino, drobnico in vse vrste lesa; Grčija pa nam vrača drugo blago. Doslej je bila še vedno naša trgovinska bilanca z Grčijo aktivna.

Prav zanimava dva primera spalne bolezni je odkril neki zdravnik iz Mostara. V Huminu je našel delavca Franja Mariča, ki ga spanec silno pogosto napade. Napade ga med delom, zlasti pa pri enoličnem delu. S silno težavo premaga spanec in pri tem mu ne pomaga dosti niti polivanje z mrzlo vodo. Ko ga prevzame spanec, popolnoma onemne, čeprav točno ve, kaj se dogaja okrog njega. Še huje je s 17-letnim Simom Ilićem. Fant že več let skoraj neprestano spi. Le poredko se zbudi, da takrat vzame hrano. Kadar ga popade spanec in ga hoče premagati, ga strašno zaboli glava. Zdravniki so se za oba primera začeli zanimati in bodo poskušali ugotoviti pri obeh bolnikih vzroke bolezni, nakar bi se lotili zdravljenja.

Svoj čas so se v Zagrebu pripravljali na to, da bodo ustanovili svojo jugoslov.-nemško zbornico, ki bi imela sedež v Zagrebu in bi skrbela za poživitev gospodarskih stikov med Hrvatsko in Nemčijo. Napovedano je bilo celo, da bo ustanovni občni zbor v najkrajšem času. Sedaj pa objavljajo zagrebški listi sporočilo, da so nastopile nekatere tehnične ovire in da do ustanovitve zbornice v doglednem času ne bo prišlo. Vse priprave so odložili na nedoločen čas.

V Bolgarijo je odpotoval ravnatelj Prizada dr. Toth, da bo tam nakupil večje množice kornuza, ki je potrebna za prehrano naših najbolj revnih pasivnih krajev. Obenem s tem je tudi banska oblast v Zagrebu nakupila večje količine kornuza in jo začela pošiljati v tiste kraje v banovini, ki so revni in se še sedaj čuti med ljudstvom pomanjkanje hrane. Banska oblast je kornuza nakupila doma, in sicer v Slavoniji in Sremu.

Na konferenci v kmetijskem ministrstvu, kjer so se pogovarjali o novih cenah pšenice, ni prišlo do sporazuma med udeleženci konferencie. Zastopniki iz žitordnih krajev so zahtevali, da se določi cena metrskega stota pšenice na 35 din, medtem ko pravijo zastopniki iz potrošniških krajev, da je zadosti, če se določi cena 250 din. Sporazumne odločbe ni bilo in zato bodo sedaj morala prizadeta ministrstva sama odločiti o ceni. Ker se je žetev že začela in ker vlada zaradi nestalne cene zmeda na trgu, bo vlada po vsej verjetnosti v nekaj dneh določila najvišje odkupne cene za pšenico.

Zagrebska afera s ponarejanjem potnih listov se zadnje dni ni premaknila dosti naprej. Politijski uradnik, ki je doslej vodil preiskavo, je bil naglo premeščen na Sušak. Zagrebški listi izražajo bojazen, da bodo časi, ko se bo novi preiskovalni uradnik poglobljal v vse niti afe, porabili zavezniki Weiss in se poskrili. Tako pri naša neki zagrebški dnevnik v obliki reportaže popis delovanja neke mednarodne ponarejevalske tolpe, ki je delovala nekaj časa v tujini, pa se je preselila potem v Belgrad. Vodja te tolpe je neki Goldschleger, ki je ogoljufal mnogo bogatašev za težke denarje na prav točno isti način, kakor je Weiss ogoljufal v Zagrebu. Ega izmed Weissovih žrtev je bil odvjetnik dr. Neuberger, katerega je goljuf oskubil za 200.000 din. Odvjetnik je nasedel goljufuemu triku in izročil 200.000 din. Weiss je bil namreč rekel, da bo uredil vse tako, da bo neka švicarska banka iz njegovega računa prenesla odgovarjajoč znesek na določeno ameriško banko. Odvjetnika je preslepil nato s ponarejenim pismom švicarske banke, ki je javilo, da je nalog izvršila. Dr. Neuberger je odpotoval v Ameriko. Kako je izvedel za prevaro in kaj se je z njim potem zgodilo, ni znano.

Po daljšem presledku se nudi našim kino-obiskovalcem zopet priložnost, da slišijo slavnega in priljubljenega pevca TINA ROSSI-ja v razkošnem filmu o zamotani ljubezni

PESEM PARIZA

V ostalih glavnih vlogah: Michele Alfa, Raymond Cordy, Conchita Montenegro. Predstave danes ob 16, 19, in 21. uri jutri v nedeljo ob 17, 19, in 21. uri

Telefon šte. 22-21

KINO UNION

OUZD v preteklem poslovnem letu

Ljubljana, 19. julija.

Iz poročila o delu OUZD lani posnemamo: Poslovno leto 1939 je bilo nemirno. Zaradi zunanjih dogodkov so bili v državi potrebni ukrepi, ki so imeli neugoden vpliv na gospodarsko in socialno življenje in s tem tudi na poslovni uspeh Okrožnega urada. Urad je v tem letu sicer dosegel povprečje 99.995 zavarovancev, toda mesečni izkazi so bili neugodni, tudi porast v primeri z l. 1938 je le nezaten (1227). Pri mirnejšem gospodarskem življenju bi bil ta porast nedvomno večji, tudi zavarovalna mezda bi kazala ugodnejšo sliko; tako je znašala le 25.17 din. Največji odstotek (14%) zavarovancev odpade na 9. razred z mezdo 28.80 din. V najvišjem razredu z 18 din je bilo zavarovano samo 11.007 oseb ali 11%. Državno povprečje zavarovane mezde je znašalo v letu 1938 23.64 din.

Na čem je utemeljena finančna stavba zavarovanja

Na številu zavarovancev in na zavarovani mezdah je zgrajena finančna stavba tega zavarovanja.

Poslovanje v bolniško-zavarovalni panogi je urad zaključil s poslov. primanjkljajem 1.330.159,21 dinarja. Ta številka je dejansko manj neugodna, kot bi se na prvi pogled zdelo. Bolniško zavarovanje dotira iz rednih dohodkov razmeroma zelo visoke rezervne sklade v višini 5%. Bolniško zavarovanje, ki posluje brez zadostnih rezervnih sredstev, ni varno zgrajeno. Toda letošnji primanjkljaj je vendarle tako visok, da more postati tudi pri močnejših rezervnih skladih za socialne koristi zavarovancev nevaren. Primanjkljaj naj bo dokaz, da so bili zavarovanci preko normalnih odstotkov deležni zavarovalnih dajatev, ker so te dosegle 81.18% predpisanih bolniško-zavarovalnih prispevkov, na drugi strani je primanjkljaj opozorilo na največjo štednjo, istočasno pa tudi resen poziv za pravočasno vplačilo prispevkov. V tej zvezi je treba povedati, da so upravni stroški, osebni in materialni, v letu 1939 dosegli 12.73%. Na upravne stroške odpade za člana in leto 69,76 dinarja. Te številke pravijo, da je večja štednja pri upravnih stroških nemogoča. Okrožni urad od socialnih zavarovalnih ustanov izkazuje najnižje upravne stroške. Važno je tudi vedeti, da je Okrožni urad v letu 1939 predpisal 103,6 milijona din prispevkov, od tega pa odpade na bolniško zavarovanje, torej za potrebe in naloge urada, le 53,2 milijona, t. j. dobrih 50%. Ostali prispevki, ki jih plačajo delodajalci na prejele plačilne naloge, odpadejo na invalidsko zavarovanje (21,4 mil. din), na neugodno zavarovanje (16 milij. din), na borzo dela (10,6 milij. din) in na Delavsko zbornico (2,2 milijona din). Skupni predpis za vse te ustanove in panoge zavarovanja znaša 133%. Delavci nosijo 6% vsega predpisa, ostanek 7% pa delodajalci.

Socialno-zavarovalne dajatve, ki jih prejema delavci od urada, so iz leta v leto popolnejše, zlasti po svoji kakovostni vrednosti. Tudi višina in vrsta dajatev sta do sedaj mogli ostati neokrnjeni. Sodišče delavskega zavarovanja je v l. 1939 obravnavalo 756 primerov, ker je zelo neznatno. L. 1939 je bilo torej skupno vloženih 1362 pritožb zaradi zavarovalnih dajatev, t. j. na 64.570 zava-

Športne vesti

SPORTNI DAN SK BRATSTVA NA JESENICAH

V soboto in nedeljo bo spet velika športna manifestacija na Jesenicah v okviru športnega dneva SK Bratstva. Program, ki so si ga zastavili agilni načelniki posameznih odsekov, je velik, po dosedanjih prijavah sodeč pa bo to eden največjih športnih prireditelj tega kluba.

V soboto ob 21 bo velika boksarska prireditev, na kateri bodo Jeseničani prvič imeli priliko videti borbo dveh boksarjev težkih kategorij. To sta dva stara rivala: prvak Male antante Ipavec iz Maribora in prvak Jugoslavije Baloh — novo pečen "Jeseničan". Poleg tega para, za katerega vlada največje zanimanje, vlada velik interes tudi za nastop Hermežanov: Marušiča, Volčiča in Keitnerja, ki bodo brez dvoma enakovredni nasprotniki Majnika, Mitroviča in Azmana. Prireditelj bo na igrišču, če bi šel dež, pa v Sokolskem domu. Ker je vstopnina propagandno nizka, bo lahko vsak obiskal to prireditev.

V table-tenisu prihajajo še vedno nove prijave, kljub temu, da se je naša slovenska vrhova table-teniška organizacija pokazala pri tej priliki v precej slabši luči, o čemer bomo še brez dvoma lahko razpravljali. Domačini so trenutno v odlični formi in lahko upamo, da bodo enakovredni partnerji vsakemu nasprotniku, saj se zavedajo, da si lahko priborijo ličen pokal, poleg tega pa priznanje za zmago nad odličnimi nasprotniki.

Pri atletskem mitingu se nam obetajo odlične borbe v vseh disciplinah, ki so na sporedu. Tudi atleti se bodo borili za ličen pokal, ki ga bo dobil tisti atlet, ki bo dosegel najboljši rezultat v obeh po finskih tablicah. Iz Ljubljane se je prijavila cela vrsta odličnih državnih reprezentativ. Vsak bi rad odnesel pokal, vendar na Jesenicah upamo, da bo ostal pokal doma. Ali bo to uspelo Kvasu ali Zupanu ali Pribovku — to bomo videli v nedeljo!

Za zagrebškega Gradjanskega pa seveda vlada največje zanimanje. To bo prvi nastop sedanjega državnega prvaka na Jesenicah, in da bo dosegel čim boljši rezultat ter pri publiku zapustil čim boljši vtis, so najavili moštvo, v katerem bo nastopilo kar 7 igralcev, ki stalno igrajo v ligi: Suprina, Brozovič, Jutt, Djanič, Djukič, Pleše bodo v družbi z nekaterimi mlajšimi močmi zastopali barve Gradjanskega proti domačemu moštvi, ki bo tokrat nastopilo z vsemi novimi močmi, ki jih je klub dobil v mrtvi sezoni.

V soboto in nedeljo bo na igrišču Bratstva vse živo. Kadar koli boste prišli na igrišče, vedno bodo napete borbe športnih viteзов, pa najsi bo to v ringu ali za belo-zeleno mizo, ali na črnem tekalšču ali pa na zelenem polju.

TENISKI DVOBOJ HRVATSKE IN MADZARSKE.

Včeraj popoldne se je, v proslavo 15-letnice obstoja Akademike teniškega kluba, začel teniški dvoboj med reprezentancama Hrvatske in Madzarske. Madžari so poslali v Zagreb svoje najboljše teniske igralce, prav tako pa so tudi Hrvati

rovalnih primerov odpade 1362 pritožb ali na 47 zavarovalnih primerov odpade ena pritožba.

Kako je bilo z zavarovalnimi dajatvami?

Zavarovalne dajatve so v najvažnejših postavkah preokročile ali dosegle vsedržavno povprečje za leto 1938. Hranarina, ki predstavlja najpomembnejšo dajatev v denarju, je dosegla 30.25 pri% pri državnem povprečju 25.11%. Ta postavka je v taki višini gotovo nevzdržna; presega tudi enake dajatve v tujini. V vzročni zvezi z izdatki za hranarino je stalež bolnikov. Tudi ta presega državno povprečje, ki je znašalo 2.90%. Največ bolnikov je bilo v območju Maribora z letnim povprečjem 3.01, v območju Ljubljane je ta odstotek znašal 2.51%, v Ptuj 2.87%, v kranjskem okraju 2.47%, v Trzinu 2.42%.

Število zdravniškega osebja se je zvečalo

Število zdravnikov je bilo tako pomnoženo, da odpade na enega zdravnika 546 članov. V krajih z nad 800 zavarovanci so nameščeni zdravniški uradniki. Kjer je potreba, je urad izpopolnil število tovarniških ambulant in krajevnih ordinacij v oddaljenih krajih. Delo zdravnikov je bilo tako mnogostrojno, da na vsakega člana odpade 7.95 ordinacije.

Značilen pojav v našem bolnišnem zavarovanju je dejstvo, da je bilo l. 1939 v nadpregled polklicanih 21.966 bolnikov, odzvalo se je samo 17.995 oseb; od teh je bilo spoznatnih sposobnih za delo 10.442 zavarovancev. Zdravljenje v zdravstvenih ustanovah, izjemši bolnišnice, izkazuje 36.182 osebnih dni. Za zdravlja je bilo izdano 5.867.064 dinarjev, t. j. vsak zavarovaneec je letno porabil zdravil za 58.06 din. Tudi ta izdatek kaže težnjo naveden: v času 1922—1938 je povprečje teh izdatkov znašalo 9.17%, v letu 1939 pa 10.71%. Za prevoze v bolnišnice, iz bolnišnice, k nadpregledom in v specialne preglede je urad izplačal 1.282.000 dinarjev.

Pri zdravniški službi moramo posebno omeniti zdravniški pregled vseh vajencev, ki jih je nad 10.000.

Pereče poglavje so nezgode

Vedno večjo skrb povzroča problem nezdod, obratnih in izvenobratnih. Samo v trimesečju junij—avgust so bile zabeležene 1703 izvenobratne nezgode zavarovancev (poškodbe pri športu, na izletih, s kolesi itd.). Organizirati in intenzivirati je politiko za preprečevanje nezdod. Ta problem je za našo skromno gospodarsko kapaciteto postal zelo pereč. Obratnih nezdod je bilo že 3395, od tega 51 smrtnih primerov. Pri uradu je ustvarjen začetni sklad za sistematično organizacijo akcij za preprečevanje nezdod. Urad je v položaju, da z denarno podporo omogoči ustanovitve Banovinske delovne skupnosti za preprečevanje nezdod. Činitelji izven urada morajo za to vprašanje pokazati potrebna razumevanja in pričeiti z organiziranjem te panoge javne socialne politike in narodnega gospodarstva.

postavili v borbo svoje najboljše ljudi. Dvoboj se je začel včeraj popoldne na teniških igriščih na Salati; tekmi je prisostvovalo okoli 500 ljudi. Navzoč je bil tudi predsednik Hrvatske športske sloge inž. Košutić in pa zagrebški župan Mate Starčević.

V prvi igri je nastopil naš državni prvak Franjo Punčec proti odličnemu Madžaru Szigetiju. Za igro našega prvaka, ki je po daljšem odmoru spet nastopil v ostri konkurenci, je vladalo precejšnje zanimanje, zlasti ker je bilo znano, da je Punčec zaradi utrujenosti v zadnjih mesecih močno padel v svoji formi. Današnja igra pa je pokazala, da je Punčec spet v svoji stari formi. Zmagal je z lahkoto, brez kakerega posebnega truda. V tej igri niti ni imel prilike pokazati vse svoje sposobnosti. Szigetija je premagal v treh setih v dobre četrt ure. Rezultat je bil 6:0, 6:3, 6:3.

V drugi igri je nastopil Drago Mitić proti madžarskemu prvaku Asbothu. Drugo igro pa je Mitić izgubil. Mitić je v prvem setu diktral tempo in s precejšnjo lahkoto odpravil Madžara, tako da je bilo obkinitvo precej presenečeno. V drugem setu pa je Asboth zaigral precej boljše in še v nadaljnjih dveh setih premagal Mitića. Rezultat igre Asboth:Mitić je bil 4:6, 6:4 6:3, 6:2.

Stanje točk Madžarska : Hrvatska je torej 1:1.

Teniški dvoboj se danes popoldne ob treh nadaljuje z igro dvojice Hrvatske in Madzarske.

Nevaren tat kot letoviški gost

V prijazno vas Stahovico je lep poletni dan, kakor je bil v ponedeljek, privabil mladega gospoda v spremstvu dveh brhkih deklet, ki se je začel nastaniti v gostilni pri »Korlinu«. Ni bilo treba dolgo ugibati, kdo bi bil ta gost, ker se je po krajšem oddihu sam podal v razgovor z gostilničarjem Prelesnikom in mu razodel, da je aktivni poročnik, doma blizu Radovljice ter da ima bolniški dopust, katerega pa se je namenil izrabiti v njemu najprijetnejših planinskih krajih. Pokazal pa se je kmalu pravega kavalirja. Njemu ni bilo za deset ali sto dinarjev, samo da je bil po želji postrežen. Tudi za ostale novodošle gostilniške goste je naročil pijače in jedate. Kmalu nato so se gostje razšli, letovišar pa je izročil tovarišici Angeli nekaj denarja z naročilom, naj ga počakata tu, on pa da gre na Veliko planino in da se kmalu vrne.

Orožniška patrula, ki je prišla na službenem obhodu v okoliš občine Kamniška Bistrica, je po naključju zvedela za letovišarja, ki se je prejšnji dan nastanil pri »Korlinu«. Vodja patrole g. narednik Serjak je dobil poželjenje, da tega nenavadnega gosta spozna malo pobliže. Oglasil se je mimogrede pri »Korlinu« ter se zanimal za njegovega kavalirskega letovišarja. Orožnika sta se še mimogrede oglasila v bližnji gostilni Franceta Erjavška, ki je bila sicer prazna, le v kotu je sedel pri mizi neki možki, ki se je nekoliko zdrnil pred došlo patrulo.

To je dalo povod orožnikom, da so gosta takoj legitimirali in izvršili telesno preiskavo, ki pa ni ostala brez efekta. Ugotovili so takoj, da je to

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometrsko stanje	Temperatura v °C		Vlaga v %	Veter smer in jakost	Padavine	
		noč	dne			mm	vrsta
Ljubljana	767.6	21.8	13.2	85	0	0	—
Maribor	765.2	20.5	11.0	80	3	0	—
Zagreb	764.2	27.0	10.0	90	7	SW ₁	—
Belgrad	763.7	25.0	16.0	90	4	SW ₁	—
Sarajevo	764.2	24.0	14.0	70	0	U	—
Vis	763.9	24.0	18.0	70	2	SSE ₁	—
Split	763.3	29.0	13.0	70	0	SSF ₃	—
Kumbar	762.7	27.0	18.0	70	0	N ₂	—
Rab	764.1	25.0	17.0	80	6	0	—
Dužarovnik	762.1	28.0	16.0	60	0	NE ₁	—

Vremenska napoved: Pretežno jasno in toplo vreme.

Koledar

Danes, sobota, 20. julija: Marjeta. Nedelja, 21. julija: Danilo.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkočec, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj mestni zdravnik dr. Zitko, Pleteršnikova ulica 13-1, telefon 47-64.

Prošnje za priznanje prostovoljskega svojstva. Rok za vlaganje prošnje za priznanje prostovoljskega svojstva je podaljšan do 30. septembra 1940. »Službene novice« št. 75 so namreč 1. aprila t. l. v službenem delu, II. oddelek pri odredbah posameznih ministrstev v § 40 objavile: »V zvezi čl. 2 zakona o prostovoljcih Dj. št. 26.606 od 31. avgusta 1938 se podaljšuje za 6 mesecev rok za vlaganje prošnje za priznanje dobrovoljskega svojstva, računano, od 1. aprila 1940. Pravico za vlaganje prošnje po tem podaljšanim roku imajo samo oni dobrovoljci, ki doslej sploh še niso vložili prošnje pri ministertvu vojske in pomorice za dobrovoljski odsek zaradi priznanja dobrovoljskega svojstva. Na ta imajo tudi pravico one osebe, ki so že vložile prošnje po 30. septembru 1938., pa so jim bile prošnje kot v nepravem času vložene odbite.« Opozorjamo vojne dobrovoljce, vetaše in njih zakonite dediče, da je njih zakonita pravica na dobivanje zemlje ali obvezne združene v prvi vrsti s pravočasnim vlaganjem prošnje za priznanje dobrovoljskega svojstva. Navodila in vsa druga potrebna obvestila daje pisмено ali ustno: Glavni odbor Saveza ratnih dobrovoljcev Kraljevine Jugoslavije, Beograd, Molerova ul. br. 24, kjer se lahko nabavijo tudi predpisani formulirji (obrazci — prošnje) za vlaganje prošnje.

Mestni trošarinski urad v I. nadstropju Kresije v Lingarjevi ulici št. 1 v ponedeljek in torek 22. in 23. t. m. zaradi snajenja prostorov ne bo posloval za stranke.

Popoldanska dostava pisemskih pošilk začasno ukinja. — Z odloženjem ministrstva pošte bomo v ponedeljek, 22. t. m. ukiniteli popoldansko dostavo vseh pisemskih pošilk. Ta omejitev velja za vse dni v tednu razen sobote, ko se bo dostavljalo tudi popoldne, in bo trajala do preklica, ko bo prenehala vročina. Casopise, ki jih drugače dostavljajo dostavljajo popoldne, dvigajo stranke lahko na glavni pošti pri okencu na vratih pismo-noškega oddelka v času od 15—18. — Dostava ostalih vrst poštnih pošilk ostane kot doslej. — Upravnik pošte Ljubljana 1.

Razstava načrtov za Dom onemoglih na Bokalah je bila že prvi dan tako dobro obiskana, da se je pokazalo, kako zelo se Ljubljanci vseh slojev zanimajo za ta doslej največji mestni socialni zavod, ki ga bo mestna občina v kratkem pričela zidati na Bokalah za svoje stare in onemogelne občane. Zato je bilo pa seveda že prvi dan v Jakopičevem paviljonu precej starčkov in starih mamic, ker so pač radovedni, kako prijetno in goszoko bodo onemogli stanovali na prelepih Bokalah. Med obiskovalci je bilo pa tudi dosti upokoencev in priletnih gospa, saj bi si vsakdo rad, če je osamel, poiskal prijeten in topel domek za stara leta. Z veseljem smo pa med obiskovalci opazili tudi več mestnih gospodarjev, trgovcev, obrtnikov in hišnih posestnikov, ki so si s pohvalo ogledovali načrte upravnih in socialnih zavodov, saj nikdo ne ve, kaj ga čaka. Gotovo pa med vsemi obiskovalci razstave ni bilo nikogar, ki ne bi bil pohvalil darežljivosti Mestne hranilnice za ta plemeniti namen. Sodba o načrtih je soglasna, da bo Ljubljana na nove socialne zavode na Bokalah lahko ponosna, ker bo mestna občina Ljubljanska z uresničanjem tega ali onega načrta pokazala visoko raven slovenske arhitekture in vso globlino slovenske srčne kulture. Opozorjamo vse sloje občanov in tudi poželjane, naj si velike projekte natanko ogledajo, saj na razstavo ni vstopnine in je ves dan odprta. Poleg tega naj se pa tudi najpreprostejši človek ne boji, da morda načrtov ne bo razumel, saj so večini načrtov priležani tudi modeli, kjer vidijo zemljišče na Bokalah z vsemi nameravanimi poslopji, kakor bi jih že zidane gledali od daleč. Razen tega bo po razstavi tudi več vodstev, ko bodo strokovnjaki razlagali vse podrobnosti načrtov in vse prednosti raznih projektov.

Lepa vila z velikim vrtom v Ptuj na Tratah št. 14 se dne 31. julija 1940 sodno dražbeno prodaja. Najmanjši ponudek je 46.000 din. — Dedič.

Radi vpoklica na vežbo se državne srečke prodajo v dne od 29. julija do 7. avgusta od 4. do 6. ure popoldne. — Menjalnica Reicher & Turk.

neki P. Fr., star 26 let iz radovljiske okolice, odpušeni privatni uradnik — in da ga zaradi večjih tatvin že dalj časa zasleduje policija.

Ugotovljeno je, da je 3. julija v Kamni gorci pri nekem trgovcu pokradel raznih stvari in denarja v skupni vrednosti 550 din, dan prej, t. j. 2. julija je nekemu posestniku na Mlaki, občina Begunje, olajšal blagajno za 19.550 din in odnesel 3 hranilne knjižice v skupni vrednosti 10.000 din. Dalje je ukradel nekemu gostilničarju v vasi Vrba v radovljiskem okraju 8200 din glavnice.

Izredno kavalirsko se je z ukradenim denarjem izkazal na Veliki Planini, ko je gostom turistijske kočje plačal kar za 1200 din vina in žaja.

Od vsega nakradenega denarja je imel pri sebi še 1100 din, tri denarice in samokres, ki si ga je tudi nekje sposodil za primer, če bi ga kdo napadel.

Spet novi vzroki francoskega poraza

Francija bi bila premagana, tudi če bi bila imela številčno enako močno vojsko kot sovražnik — pravi ameriški časnikar

Ameriški časnikar, ki dopisuje iz Pariza svoje-
mu listu »Chicago Tribune«, še vedno objavlja svoje
vtise, ki jih je dobil tedaj, ko je na Francoskem
divjala vojna, vtise o moči nemške in francoskega
orožja, razen tega pa popisuje tudi sedanje razmere,
ki vladajo v obeh Francijah, v Petainovi in v tisti,
ki so jo zasedli Nemci. Kljub temu da zdaj o vzro-
kih francoskega poraza skoraj nihče več ne govori,
se vendar razlaga o tem tudi še zdaj vzbudile v sve-
tovni javnosti precej zanimanja, ker se zdi, da je
ta opazovalec usodnih dogodkov v Franciji odkril
le nekaj novega. Poleg drugih vzrokov, ki jih na-
vaja za poraz Francije, omenja tudi naslednje:

Marsal Petain je v svojem govoru, ki ga je
imel ob priliki sklenitve premirja, dejal, da so se
Francoski morali boriti proti nenečnim nemškim si-
lam. Na šest nemških letal da je prišlo komaj eno
francosko. Sprito tega bi utegnil kdo dobiti vtis,
da je bila Francija premagana samo zaradi tega, ker
je imela mnogo manj letal kakor pa Nemci. Toda
temu ni tako. Tudi če bi bili Francoski imeli prav
toliko letal kot Nemci, bi bili vse eno premagani
— prav ta Američanec

V odločilnih trenutkih je odpovedala — municija

Vredno je omeniti še drugo stran francoske
oborožene sile — pravi omenjeni časnikar — o ka-
teri, kolikor mi je znano, doslej še ni bilo govora.
V številnih primerih je bila municija tako slaba,
da so protitankovski topovi odpovedali v najkritič-
nejšem trenutku. Morala vojske je bila znatno oma-
njana prav zaradi te slabe municije. Saj je znano, da
vojak nikdar ne izgubi tako hitro poguma, kakor
takrat, kadar mu odpove puška zaradi municije, ki
se neče vžgati.

Ni si mogoče razložiti na drug način, zakaj so
imeli francoski vojaki tako slabo municijo, kakor
se sabotaža v francoskih municijskih tovarnah. Zna-
no je, da so francoski delavci res sabotali to
delo. Da, sabotali so ga na vsakem koraku. Fran-
coski komunisti in razne defetistične skupine so
pomagale splošni sabotaži. Uradno je bilo sporo-

V Rusiji pridno grade železnice

Železniški program tretje ruske petletke
določa poleg graditve številnih železniških prog
tudi še polaganje dvojnih tirov v skupni dol-
žini 8000 km. Med drugim je določena gradnja
železniške proge Stalinsk—Magnetogorsk v dol-
žini 2000 km, ki bo vezala rudniško področje
pri Kuznacovu z veliko livarno v Magnetogor-
sku. Dalje obstoji načrt za gradnjo proge
Kizilija—Astrahan, ki bo znatno skrajšala pot
za izvoz kavkaškega petroleja proti vzhodu.
Razen tega je določenih za gradnjo še več žele-
zniških prog več ali manj krajevnega zna-
čaja, in to zlasti v uralski pokrajini, v srednji
Aziji in v Sibiriji.

»Nelsonov gozd« zaplenjen

Na podlagi odredb italijanskega vojnega
zakona je bilo zaplenjeno v Gatanji posestvo
»Nelsonov gozd« (6600 ha), ki je pripadalo Ro-
naldu Nelsonu, vojvodu od Bronteja. To pro-
strano in plodno posestvo, kakor tudi naslov
vojvoda od Bronteja je podaril svojčas ne-
apeljski kralj Nelsonu kot nagrado za umor
admirala Caracciola. To dejanje katanjskega
prefekta je prebivalstvo sprejelo z velikim za-
dovoljstvom in odobravanjem.

Italija ima že 44.787.000 ljudi

Italijanski »Službeni list« objavlja podatke
o gibanju prebivalstva v zadnjem mesecu. Iz
teh podatkov se vidi, da se je prebivalstvo v
Italiji povečalo za več kot 31.000 in je 30. ju-
nija doseglo številko 44.787.000 prebivalcev.

Italijanska uredba o krompirju

V Italiji so izdali uredbo o temeljnih smer-
nicah za saditev krompirja v letu 1940-41. Ured-
ba tudi določa, da bo možno uvažati v Italijo
samo kvalitetni krompir, ki bo namenjen iz-
ključno za sajenje, in sicer v največji skupni
množini 175.000 metrskih stotov. Določeni so
posebni pogoji za dovoljevanje uvoza krom-
pirja za seme.

čeno, da je bilo okoli trideset tisoč zarotniških vo-
diteljev raznih agitatorjev in drugih ki so podtal-
no rovarili, zaposlenih v francoski vojni industriji.

Francoski vojak ni opravičil svojega nekdanjega slovesa

Ameriški časnikar se v nadaljnjem bavi tudi z
vprašanjem, kakšen je bil nekoč francoski vojak in
kakšen v sedanji vojni. Takole piše: »Brez pretira-
vanja se lahko reče, da francoski vojak v sedanji
vojni ni opravičil svojega slovesa, ki si ga je pri-
dobil v svetovni vojni. Zdjaj ni pokazal niti tehnične
usposobljenosti, niti odločnosti, niti hrabrosti, pa
tudi ne vzdržljivosti in srčnosti. Ni pokazal niti ene
vrline tistega francoskega vojaka, ki ga poznamo iz
svetovne vojne. Vea francoska vojska je nudila
zelo žalostno sliko. Takšna vojska niti z najboljšim
orožjem ne bi mogla doseči zmage, ki se je od nje
pričakovala.«

Velika razlika med porazom 1871 in 1940

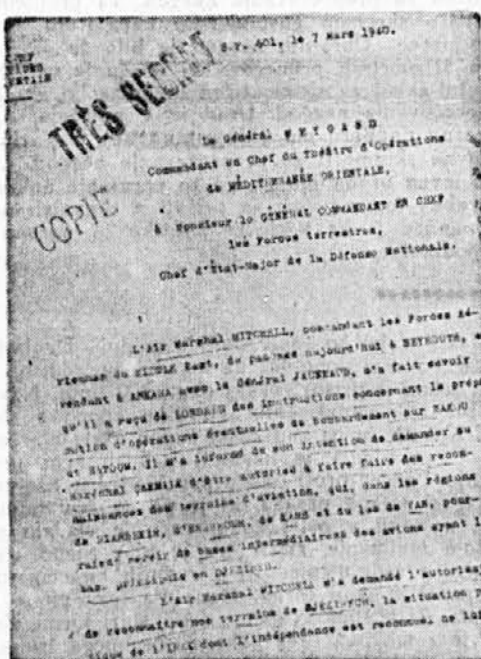
V nekem drugem svojem dopisu pa isti čas-
nikar piše o sedanjem položaju Francije in o
njeni bodoči usodi naslednje:

»Vse ljudstvo čuti, da je položaj Francije
zdaj drugačen, kakor pa je bil po nemški
zmagi leta 1871, ko je bila Francija prema-
gana samo na bojnem polju. Tedaj njena mora-
la ni bila omajana in Francija je bila na
znotraj popolnoma složna. Tedaj je Francija
plačala le svojo vojno odškodnino pet milijard
frankov sovražniku in on jo je pustil pri miru.

Današnji položaj v Franciji pa je čisto dru-
gačen. Ljudstvo je razcepljeno v razne »ku-
pine, pa ne samo to, razcepljeno je tudi po
pokrajinah, mestih in celo v družinah. Kaj se
bo iz tega rodilo, danes ne more nihče vedeti.
Če v tej vojni Anglija zmaga, se bodo tudi
sedanje razmere v Franciji gotovo spremenile.
Če pa Anglija tudi pade, bo Francija morala
prestati še dosti gorja, preden se bo utrdila
na ravni brezpomembne države v novi Evropi.«

Gradbena preureditev Poznanja

Nemški kancler Hitler je dal namestniku
rajha Greiserju za novo pridobljene vzhodne
kraje temeljna navodila za gradbeno preure-
ditev Poznanja. Ta navodila so v skladu s
smernicami, po katerih sedaj preurejajo velika
mesta v Nemčiji. Prva etapa načrta za preure-
ditev Poznanja določa popravilo poznanskega
dvorca in graditev novih monumentalnih zgradb
za posamezne občinske ustanove, tako med dru-
gim tudi za obširno gledališče. Zgradili bodo
tudi novo univerzo in novo palačo za name-
ništvo rajha. Istočasno s tem grade tudi zdrava
stanovanja za delovno ljudstvo.

Slika strogo zaupljive listine, ki so jo poleg drugih
našli Nemci v nekem vagonu v francoskem mestu
La Charité ob Loiri, in ki je naslovljena na gene-
rala Weyganda.

Maršal Göring, ki ga je Hitler večerj povikal v
»državnega maršalac«.

Kakšno mleko je najbolje

Vsi boste dejali, da kravje. Preiskave pa
pravijo, da ima kravje mleko komaj 3,4% ma-
ščobe in 3,5% beljakovine, dočim vsebuje kozje
4% maščobe in 3,8% beljakovine, ovčje pa celo
6,2% maščobe in 5,2% beljakovine. Neprijet-
nemu okusu kozjega in ovčjega mleka je krivo
tudi malomarno postopanje pri molži. Vsako
mleko se rado navzame raznih neprijetnih du-
hov svoje okolice. Kdor bi pri molži koz in
ovac pazil na skrajno snago, bi imel mleko,
da bi bilo veselje.

Veliki načrti bruseljske občine

Nemška poročila govore o velikih javnih delih, ki
bodo izvedena po številnih zasedenih krajih na ev-
ropskem zahodu. V zvezi s tem ne pozabljaj pouda-
riti, v koliki meri bodo ta javna dela pomagala
ublažiti brezposelnost, ki se je v predvojni časih
že tako zelo razpasla v nekaterih zahodnih državah.
Med drugim ta poročila govore tudi o načrtu javnih
del, ki ga je izdelala bruseljska občina. Pravi, da je
za izvedbo teh del namenjenih 16,2 milijona fran-
kov in sicer 6,7 za materialne izdatke, ostala vsota
pa za delavce meze. Skupno bo zaposlenih 1.345
delavcev. Tudi to so že preračunali, koliko delov-
nih ur bo potrebnih za to delo in navajajo številko
1,9 milijona.

No, in katera bodo ta dela. Železniške proge
bodo postavili na betonirano podlago, važnejše
bruseljske ulice bodo nanovo asfaltirali, nekaj seda-
njih zgradb, ki da ne delajo več čast takšnemu me-
stu kot je Bruselj, bodo podri, na njihovih mestih
pa postavili nove, sodobnejše. Dalje bodo izkopali
nove odvodne kanale, zgradili plavalne bazene,
šole, bolnišnice, poskrbeli pa bodo tudi za starce,
ki jim bomo postavili posebne domove.

Pa ne samo v Bruslju, tudi v drugih belgijskih
mestih bodo izvedena obsežna javna dela. Tako
pravijo, da so tudi tu posvetili prvo skrb zgraditvi
novih prekopov in cest.

Ženske poznaš po očeh

Neki Američan je baje dognal, da se da
ženska spoznati po očeh. Ženske črni oči so
navadno zanesljive, so pa tudi oblastne in ljubo-
sumne. Po večini so nervozne, ljubijo čudne
dogodivščine. So pa navadno umetniško na-
vduhnjene. — Ženska rjavih oči je prijetna
družabnica, včasih tudi rada ukazuje, nikoli
pa ne tako kakor črnooka. Od nje boš zvedel
vse, kar boš hotel. Take ženske so nagle in
marljive. Tu in tam imajo sicer raje izpre-
membo, toda nikoli prenagle. Skratka, to so
dokaj uravnotežene ženske. — Modre oči so
znak zaupanja v bodočnost. Velika napaka je
misliti, da so modrooke ženske sanjave. Na-
sprotno, one navadno celo dobro vedo, kaj ho-
čejo. Morda so včasih zaspanje, nežne. — Sive
oči so znak prebrisanosti. Ni jim dana sanja-
vost. Na vse gledajo jasno in trezno. Dostikrat
imajo ostre jezike. Ženske sivih oči so trgo-
vsko nadarjene in kot take tudi zelo dobre živ-
ljenjske družice. — Zelenih oči je zelo malo.
Ženske zelenih oči so ali »redne obudovanja
ali pa za nobeno rabo. Očarajo nas pa mah
ali pa so hladne kakor led. Lahko so iskrene
in lažnive, poštene in nezveste.

Italija proizvaja vedno več olja

V vsej državi štejejo okoli 158 milijonov
oljk, ki dajejo dva milijona stotov dobrega
olivnega olja. Industrija olja — v deželi je
okrog 26.000 mlinov za olje — je nabavila
boljše stroje za izdelovanje in skuša uporab-
ljati tudi odpadke, katere konzervirajo v po-
sebnih suhih silosih in iz odpadkov ponovno
stiskajo olje. Računa se, da je Italija že
oskrbljena z domačim oljem.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12		13	14					
15				16		17	18		
19		20				21			
22	23	24	25	26	27	28			
29		30		31					

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Pomankanje zdravja. 6. Slo-
venski slikar. 11. Egiptovski bog. 14. Znamka mila.
15. Užitna rastlina. 16. Uharica. 17. Pot vozila.
19. Hrvaška reka. 20. Evropska država (origin.
ime). 21. Glas (tukaj). 22. Belgrajski trg. 28. Slo-
venski dramatik. 29. Zmaličenec. 30. Turški naslov.
31. Afriško mesto.

Navpično: 1. Star slovanski knez. 2. Plin.
3. Sev-ameriško jezero. 4. Vrsta stene. 5. Napove-
duje, citira. 6. Mala industrija. 7. Moško ime. 8. Usta-
novitelj verske ločine. 9. Pevska nota. 10. Morski
veter. 12. Vrsta cigaret. 13. Kraj pri Ljubljani. 18.
Bajeslovni letalec. 22. Pesnitev. 24. Star veznik. 25.
Predlog. 26. Kraj pod Krimom. 27. Ek.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Fes. 4. Sme. 7. Arak. 9. Olaf.
10. Nomad. 12. Ubiti. 13. A. t. 14. Snaha. 15. A.
16. Tisti. 18. orada. 20. Ikra. 21. Atol. 22. Kad.
23. Krt.

Navpično: 1. Fanatik. 2. Erotika. 3. Sem.
4. Sli. 5. Matador. 6. Efijski. 8. Kasta. 9. Obara.
11. Dni. 12. Uho. 17. Srd. 18. A. t. k.

Program radio Ljubljana

Sobota, 20. julija: 7 Jutranji pozdrav —
7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček
veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Brez spo-
reda, brez smeri, za ploščo plošča naj hiti! —
12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02
Brez sporeda, brez smeri, za ploščo plošča naj
hiti! — 14 Poročila — 17 Otroška ura (vodi
gdč. Manica Komanova) — 17.30 Vesel drobiž
(plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za de-
lopost: harmonika solo (g. Edvard Kovač) —
18.40 Brežice (g. prof. dr. Viktor Tiller) — 19
Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Predava-
nje Inspekcije Narodne obrambe — 19.40 Ob-
jave — 20 Znanjopolitični pregled (g. dr. A.
Kuhar) — 20.30 J. Vombegar: Turistovski ve-
čer, vodi ing. Ivan Pengov, izvajajo člani ra-
dijske igralne družine — 22 Napovedi, poro-
čila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Cimer-
manov kvartet.

Nedelja, 21. julija: 8 Jutranji pozdrav —
8.15 Citraški dueti (E. Mezgols in Hebein M.)
— 9 Napovedi in poročila — 9.15 Orgelski kon-
cert (plošče) — 9.45 Verski govor (ravnat. Jože
Jagodic) — 10 Prenos cerkvene glasbe iz stol-
nice — 11 Prenos promenad, koncerta vojaške
godbe iz Zvezde — 12.30 Objave — 13 Napo-
vedi — 13.02 Pevski zbor »Slavec« — 14 Za
kratek čas (plošče) — 17 Kmet. ura: Zava-
rovanje živine (dr. Pergar Franc), Tržna poro-
čila — 17.30 Narodne pesmi: Kvartet sester
Stritarjevih s spremljevanjem harmonike (A.
Stanko), vmes plošče — 19 Napovedi, poročila
— 19.20 Nac. ura: Naše vrtništvo (arh. Ante
Lorenčin, Bgd) — 19.40 Objave — 20 Nekaj
okroglih (plošče) — 20.50 Ruski sekstet, vmes
solo gdč. M. Poljanarjeva — 21.30 Operne fan-
tazije (plošče) — 22 Napovedi in poročila —
22.15 Orglice in harmonika (Fr. Petan in A.
Stanko).

Drugi programi

Sobota, 21. julija: 19.40 Bosanski večer —
Zagreb: 20.30 Koncert — Bratislava: 21 Pisan
koncert — Praga: 20.20 Zabavni spored — So-
fija: 19 Mandolina, 20.30 Serenade — Bero-
münster: 20 Dolarska princesa, opereta — Bu-
dimpešta: 20.45 Balatonov večer — Bukarešta:
19.16 Narodne pesmi — Rim-Bari: 20.30 Operna
glasba, 22 Večerni koncert — Riga: 21.50 Ve-
sela glasba — Sottens: 21.30 Koncert na dveh
klavirjih.

Pri slikarju. — Gospa gre k slikarju in ga
vpraša: »Koliko bi zahtevali, če bi me portreti-
rali?« — Slikar: »300 mark.« — Gospa: »In če bi
portretiral mojega sinčka?« — Slikar: »Tudi 300.«
— »Četudi je majhen?« — »Seveda!« — Potem na-
redite eno samo sliko. Fantka bom držala v na-
ročju.«

Kateri stan imajo dekleta in gospodične naj-
rajši? — Hm, ne bo težko uganiti: pr-stan.
Kateri koš imajo kuharice najrajši? — Ko-koš.

Mestece Friedrichshafen ob tihem Bodenskem jezeru, blizu ka-
terege se stikajo Avstrija, Švica in Nemčija, je bilo mrzlično od raz-
burjenja. Nemci so gledali na uvedbo zračnega prometa z Združe-
nimi državami z opravičenim ponosom, zakaj imeli so popolno
prvenstvo v potniškem prometu, v poštne in tovarnem zračnem
prevažanju za Južno in za Severno Ameriko.

Samo štirinajst let prej je versajska pogodba nemško plovbo
dejansko spodila z morja, ko so zavezniki zasegli nemško trgovsko
mornarico in s mirom ohromili tudi nemško zrakoplovstvo. Zdjaj je
nemška zastava spet plapolala nad »Sedmimi morji«. »Bremen«
in »Evropac« sta bila dva najhitrejših in največjih parnikov na svetu
in zračna ladja »Grof Zeppelin« je stosedmič odpeljala čez Južno
Atlantsko morje v Južno Ameriko. Varno je prenesla več kakor
dvanajst tisoč potnikov in prebrzela skoraj dva milijona kilometrov.
Prvi let »Hindenburga« naj bi potrdil nemško premoč v žez-
morskem letalskem prometu. Ne so delali sestrsko ladjo za službo
na Atlantskem morju. Nemčija je bila srečna.

Ko se je šestega maja stemnilo, so avtobusi pripeljali ena in
petdeset potnikov in skoraj tona prtljage do velike lope za zračne
ladje. Pet in dvajset kilogramov je bilo prostih, kar je bilo čez, si
plačal poldrug dolar za kilogram.

Ko smo prešli carinsko in potniško nadzorstvo in so nas opo-
zorili, naj ne jemljemo vžgalice na krov, smo po prislonjeni lestvi
zlezli v notranjost zračne ladje. Igrala je godba, stotine ljudi so
se gnetle pod ladjo in klicale z bogom, potniki so viseli na odprtih
oknih, gospod Arthur Voigt, milijonar iz Gdanske, si je odpel za-
pestno uro in jo kot poslovilno darilo vrgel nekemu sorodniku. Bilo
je prav toliko napetosti in razburjenja, kakor pri odhodu ocean-
skega parnika.

Okrog osmih petnajst je dvesto mož-držaleev napelo vrvi in
spravili zračno ladjo, ki je bila pripeta ob premakljiv jambor,
na letališče.

Na zapoved kapitana Lehmana so odvrgli vrvi. Mogočna ladja,
dolga skoraj tri sto metrov in visoka kakor trinajst nadstropna hiša,
je tehtala dve sto šest in trideset ton s tovorom olja, pošte, prtljage,
živeža, vode, potnikov in moštva. toda dvignila se je v zrak na-
lahno kakor pero. Na krovu je bilo sto šest ljudi, največ, kar se
jih je kdaj vkrcalo za polet čez Ocean.

Ko se je ogromno truplo tiho in počasi dvigalo, smo videli
doli vzdignjene obraze tisočev ljudi, ki so razburjeno mahalji in
katere sta obevala žarometi z ladje. Nihajoči gozd rok se je počasi
odmikal. Signalni zvonce so zabrneli v čolnih s stroji in zagrmeli
so štirje motorji po tisoč sto konjskih sil. Bilo je ob osmih sedem
in dvajset zvečer. Začeli smo osem tisoč pet sto kilometrov dolgi
let v Ameriko, po zraku nas je neslo dve sto petdeset tisoč kubič-
nih metrov gorljivega plina.

Iz počevnih oken na promenadnem krovu smo zapazili snežne
vrhove v Švici in Avstriji ter lesketajoče se površje Bodenskega
jezera. »Hindenburg« je letel proti Renu in proti Rokavskemu pre-
livu, več sto kilometrov, ker Francija ni dovolila poleta nad svo-
jim ozemljem.

Strežniki z brezžičnimi brzojavi so klicali potnike ter delili
seznam potnikov kakor na parnikih. Povedali so, da je kajenje za
uro po odhodu prepovedano, potem pa dovoljeno v nepredušno za-
prti kadihline.

Ko se je prvo razburjenje pognalo, so si potniki ogledali svoja
bivaliča, ki so obsegala kakih pet sto kvadratnih metrov ter ležala

v notranjosti ladje. Na vsaki strani pet in dvajset sobe z dvema
posteljama je tekel hodnik, dolg petnajst metrov, s poševnimi okni
na zunanji strani, ki so omogočala pogled navzdol in v stran. Poleg
sprehajališča na krmu je bil salon in soba za pisanje, oskrbljena s
stoli iz lahke kovine, pisalnimi mizami in klavirjem. Jedilnica je
bila dolga petnajst metrov in je imela dve mizi za petdeset oseb.
Ležala je ob drugem sprehajališču.

Prostori so bili okusno oskrbljeni. V vsaki od prijaznih sobe
je bil umivalnik s toplo in mrzlo vodo, majhen pisalnik, omara za
obleko ter električna razsvetljava.

Krov pod kabinami je vseboval kopeli s prhami, kuhinje z
električnimi ognjišči in s hladilnico, toalete in kadihline.

Ker je bil vodik v šestnajstih balonskih celicah, ki so nosili
zračno ladjo, zelo vnetljiv, je bilo treba za kadihline posebnih pre-
vidnostnih ukrepov. Vanjo si prišel po posebnem hodniku, ki je
bil narejen kakor krili vrtilnih vrat in je kadihline nepredušno za-
piral. Znotraj je bil zračni pritisk vedno višji kakor zunaj, da bi
se predprečili, da bi vodik uhajal v kadihline, če bi se katera
celica odprla. Pepelniki so se sami od sebe nepredušno zapirali in
s tem ugašali goreče ogorke. S pijačami so stregli iz mahjne to-
čilnice poleg.

V dobri uri po odhodu so se potniki navadili novega življenja,
kakor se navadijo na krovu parnika. Igrali so karte, pisali raz-
glednice, pili pivo in jedli obložene kruhke. Profesor Franz Wagne-
ner, sloviti evropski glasbenik, je igral klavir. Pauline Charteris,
žena angleškega pisatelja romanov ter lady Wilkinsova, žena sir
Huberta Wilkina, sta plesali z več drugimi potniki, spet drugi so
se sprehajali po krovu in se nagibali od odprtih oken, da bi videli,
kako se tri sto metrov pod nami lesketa Ren v mesečini.

Težko mi je bilo prepričati se, da smo na zgodovinskem letu.
na prvem rednem potniškem letu čez severno Atlantsko morje.
Nežno in gladko in skoraj brez gibov smo drsli skozi zrak. Zračna
ladja se ni opotekala, ni suvala, motorji so samo nalahno brneli.
Samo če si pomoliš roko skozi odprto okno v veter, ki je pihal s
sto trideset kilometri na uro, si zasluhlil brzino.